

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครหญิงชาวจีนในนวนิยายไทยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาจากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทยจีน
- 2.2 แนวคิดที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์นวนิยาย
- 2.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวละคร
- 2.4 แนวคิดสตรีนิยม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวละคร
 - 2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเป็นจีนในสังคมไทย
 - 2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับผู้หญิงหรือแนวคิดสตรีนิยม

โดยมีรายละเอียดดังเนื้อหาต่อไปนี้

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทยจีน

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนมีประวัติศาสตร์ยาวนาน รวมถึงวัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจด้วย ไพฑูรย์ มีกุล และทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม (2544 : 67-68) กล่าวว่า ไทยมีความสัมพันธ์กับจีนตั้งแต่สมัยเมื่ออาณาจักรอยุธยาก่อตั้งขึ้น พระมหากษัตริย์ของอยุธยาส่งคณะทูตพร้อมบรรณาการไปประเทศจีนเพื่อการรับรองสิทธิฐานะกษัตริย์ และสิทธิสภาพทางเศรษฐกิจตามความสัมพันธ์แบบรัฐบรรณาการ

ระบบความสัมพันธ์แบบการบรรณาการคือ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนที่ได้วางระบบไว้ โดยจีนถือว่าตนเองเป็นจักรวรรดิที่ยิ่งใหญ่เป็นศูนย์กลางแห่งจักรวาล ซึ่งอาณาจักรรอบข้างจะต้องเข้ามาอ่อนน้อมสวามิภักดิ์ จักรพรรดิจีนจึงจะให้สิทธิคุ้มครองรัฐที่ยอมอ่อนน้อม

การดำเนินงานด้านการต่างประเทศที่อยุธยามีต่อจีนนั้นเป็นลักษณะขอให้จีนยอมรับสถานะของผู้ปกครองและให้ทหารคุ้มครอง ส่วนการอ่อนน้อมส่งบรรณาการให้กับจีนนั้น อยุธยาถือว่าเป็นการเปิดช่องทางค้า เนื่องจากขณะที่ส่งทูตไปถวายบรรณาการ เมื่อนำสินค้าไปขายก็ไม่ต้องเสียภาษีสินค้าเข้า พร้อมกับได้สิทธิพิเศษทางการค้า ส่วนอยุธยาจะได้รับของมีค่าจาก

จักรพรรดิจีน ซึ่งมีมูลค่ามากกว่าเครื่องราชบรรณาการที่ส่งไป และจะมีค่ามากขึ้นเมื่อนำสินค้าจากประเทศจีนมาขายให้พ่อค้าในกรุงศรีอยุธยา

ความสัมพันธ์จีนไทยย้อนไปได้ถึงสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก จักรพรรดิฮั่นอู่ตี้ ของจีนซึ่งมีบันทึกประวัติศาสตร์เกี่ยวกับชนชาติไทย และที่เด่นชัดก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับจีน ซึ่งมีการติดต่อค้าขายระหว่างกัน และไทยได้รับเทคโนโลยีเครื่องปั้นดินเผามาจากจีนในช่วงเวลาดังกล่าว ความสัมพันธ์ทางสายเลือดระหว่างไทยกับจีน น่าจะเริ่มมีขึ้นในช่วงนี้ด้วยจากการอพยพของชาวจีนในช่วงสงครามสมัยราชวงศ์หยวนและในช่วงต้นราชวงศ์หมิง และนับจากนั้นมาก็ได้มีการติดต่อค้าขายกันมาโดยตลอดและมีชาวจีนจำนวนมากเข้ามาตั้งรกรากในไทย โดยเฉพาะในช่วงสงครามโลกและสงครามกลางเมืองของจีนในทศวรรษที่ 1930-1950 มีชาวจีนจำนวนมากจากมณฑลทางใต้ของจีน อาทิ กวางตุ้ง ไหหล่า ผู้เจี้ยน และกวางสี หลบหนีภัยสงครามและความอดอยากเข้ามาสร้างชีวิตใหม่ในประเทศไทย จึงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดจุดที่น่องระหว่างไทย กับจีน ได้มีมาอย่างยาวนาน เหมือนคำกล่าวที่ว่า “ไทยจีนใช้เงิน ไกล พี่น้องกัน” (ผู้จัดการ. 2554 : ออนไลน์)

2.1.1 เหตุผลที่ชาวจีนเข้ามาอยู่ที่เมืองไทย

อัมพร เอี่ยมสุรีย์ (2548 : 11) กล่าวว่า การที่จีนในสมัยราชวงศ์ซ่งไม่เอาใจใส่ต่อชุมชนจีนโพ้นทะเล มีผลทำให้คนจีนที่ออกมาหากินและอาศัยอยู่ภายนอกประเทศต้องดูแลตนเองในหลายแห่งชาวจีนถูกกดขี่ และในบางกรณีถูกปราบปรามอย่างหนัก เช่น พวกสเปนที่ปกครองฟิลิปปินส์ได้กวาดล้างฆ่าคนจีนเป็นระยะ ๆ ใน พ.ศ. 2146 และ พ.ศ. 2182 เป็นจำนวนเกือบห้าหมื่นคน สถานภาพของคนจีนในเอเชียอาคเนย์ไม่ว่าจะเป็นใน มลายู เวียดนาม และสยาม จึงต่อแหลมและอันตราย เพลาะปราศจากผู้คุ้มครอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สมาคมลับเข้ามามีบทบาทต่อชุมชนชาวจีนในอาณานิคมนี้มาก โดยเฉพาะก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1

ไพฑูรย์ มีกุล และ ทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม (2544 : 113) กล่าวว่า เรือสำเภาไทยที่ไปค้าขายในเมืองจีนจะบรรทุกชาวจีนที่ต้องการหนีความยากจนและความวุ่นวายจากการปกครอง มาแสวงโชคในเมืองไทยซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ จำนวนชาวจีนที่อพยพเข้าเมืองไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีอยู่หลายแสนคน พวกนี้มักจะตั้งถิ่นฐานอยู่ตามบริเวณเมืองท่า ริมทะเล ปากแม่น้ำ ชุมชนค้าขาย และในกรุงเทพฯ

ทวี ธีระวงศ์เสรี (2516 : 7-9) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนต่อการเดินทางอพยพไปต่างประเทศของชาวจีน ได้แก่

1. ความอดอยากของพลเมือง เนื่องจากได้เกิดภัยธรรมชาติและภัยจากการสู้รบโจรสลัด ทำให้พืชผลเสียหายไม่พอเลี้ยงดูชีวิตและครอบครัว

2. การเพิ่มจำนวนประชากรทางตอนใต้ของจีนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว
3. ความวุ่นวายในทางการเมืองเมื่อมีการเปลี่ยนราชวงศ์ มีการปราบปรามกบฏทำให้ผู้ที่พ่ายแพ้และประชาชนบางส่วนพากันหลบหนีออกนอกประเทศ
4. ความต้องการแรงงานชาวจีนจากประเทศต่าง ๆ ซึ่งกำลังเพิ่มผลผลิตทรัพยากรของตนตอบสนองความต้องการของตลาดโลก
5. การที่ชาวจีนนิยมเดินทางออกนอกประเทศเพื่อสร้างฐานะ เพราะมีโอกาสง่ายกว่าและเป็นที่ยกย่องทำให้พากันเอาอย่าง
6. การที่ชาวตะวันตกได้เดินทางมาติดต่อค้าขาย และใช้กำลังบังคับให้เปิดเมืองท่าตามชายฝั่งทางใต้ (พ.ศ. 2379-2401) ทำให้รัฐบาลจีนต้องยินยอมให้ชาวจีนเดินทางออกนอกประเทศได้โดยเสรี
7. ความก้าวหน้าในทางคมนาคม ทำให้ค้าโดยสารเรือถูกลดลง และมีความปลอดภัยมากขึ้น ทำให้สะดวกต่อการเดินทางดั้งเดิมกับจ้านาย-ขุนนาง

2.1.2 ความสัมพันธ์ไทย – จีนด้านเศรษฐกิจ

อัมพร เอี่ยมสุรีย์ (2548 : 15) กล่าวว่านับแต่สมัยรัชกาลที่ 2 เป็นต้นมา ชาวจีนได้มีบทบาทสำคัญในด้านการค้าต่างประเทศด้วยการผูกขาดการส่งสินค้าแทนรัฐบาล เมื่อมีการยกเลิกการผูกขาดสินค้าเพราะสนธิสัญญาเบาริงแล้ว โอกาสก็เปิดกว้างมากขึ้นสำหรับคนจีนที่ไม่มีสายสัมพันธ์

ไพฑูริย์ มีกุล และทวิศักดิ์ ล้อมลิ้ม (2544 : 112-113) กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นยังมีลักษณะเหมือนเดิม คือ ไทยยังส่งเครื่องราชบรรณาการไปถวายจักรพรรดิจีน 3 ปีต่อครั้ง ส่วนจีนได้ให้ความสะดวกในการค้าขายของไทย ในสมัยนี้พระเจ้าแผ่นดินและขุนนางไทยต่างมีเรือสำเภาซึ่งใช้ลูกเรือจีนเดินทางไปค้าขายถึงเมืองจีนเพิ่มขึ้นตามลำดับ เรือสำเภาไทยมักจะเดินทางไปขายแถบเมืองกวางตุ้ง เอ๋อหิง เซียงไฮ้ ไหหล่า สินค้าที่นำไปขายถึงเมืองจีนมีมากมายหลายชนิด ที่สำคัญได้แก่ พริกไทยดำ น้ำตาล ดีบุก กระจวาน ไม้กฤษณา ไม้ฝาง ฝ้าย งาช้าง ครั่ง ข้าวสาร หมากแห้ง ปลาเค็ม หนังสัตว์ เขาสัตว์ นอแรด และนกต่าง ๆ

ในทศวรรษแรกหลังจากที่สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน ไทยและจีนประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจต่อกัน อันนำไปสู่การเป็นหุ้นส่วนในการแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคนั้น ซึ่งได้ช่วยสนับสนุนการพัฒนาภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากสนามรบกลายเป็นตลาดการค้า นอกจากนี้

พื้นฐานความเข้าใจและความใกล้ชิดดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างจีนกับประเทศอาเซียนอีกด้วย

2.1.3 ความสัมพันธ์ไทย – จีนด้านสังคมและวัฒนธรรม

ด้วยความผูกพันยาวนานและวัฒนธรรมที่ใกล้ชิด ทำให้ความสัมพันธ์ด้านสังคม และวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีนพัฒนาไปอย่างใกล้ชิดและแนบแน่นมาโดยตลอด ประชาชนของทั้งสองประเทศไปมาหาสู่เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การแลกเปลี่ยนการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านประจำชาติ ซึ่งประสบผลสำเร็จอย่างดีและได้รับการต้อนรับอย่างดียิ่งจากประชาชนของแต่ละฝ่าย ไปจนถึงความร่วมมือทางด้านศาสนาจากการที่ไทยเป็นเมืองพุทธ และจีนได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีคนนับถือศาสนาพุทธมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง คือ ประมาณ 100 ล้านคน นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ในด้านนี้ยังได้รับการส่งเสริมโดยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ของไทย โดยเฉพาะสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งทรงสนพระทัยภาษา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของจีน ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน รวมทั้งเยาวชนของไทยในการศึกษาเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ รวมทั้งสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ซึ่งทรงริเริ่มการแสดงดนตรี “สายสัมพันธ์สองแผ่นดิน” ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรมระหว่างกัน ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมนับวันจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับประชาชน ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนในด้านอื่น ๆ

2.1.4 ความสัมพันธ์ไทย – จีนในปัจจุบัน

พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ได้ทรงให้ความสำคัญและทรงใส่พระทัยต่อความสัมพันธ์ฉันท์มิตรที่มีต่อจีน ส่งผลสำคัญต่อการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้ยิ่งใกล้ชิดแน่นแฟ้น โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงระหว่างสองประเทศ ทั้งนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ เยือนจีนอย่างเป็นทางการในฐานะผู้แทนพระองค์ฯ ซึ่งถือเป็นการเสด็จฯ เยือนต่างประเทศอย่างเป็นทางการในรอบหลายสิบปี ระหว่างวันที่ 16-31 ตุลาคม 2543 เพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบ 25 ปีของความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ เยือนจีนแล้วหลายครั้ง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนจีนครบทั้ง 31 มณฑลและมหานคร ทรงได้รับ

การทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลในฐานะทูตสันถวไมตรีจากหน่วยงานของจีนหลายรางวัล และเป็นเจ้าฟ้าพระองค์แรกของโลกที่ทรงศึกษาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยปักกิ่งเป็นระยะเวลา 1 เดือน ปี 2553 พระองค์ยังได้เสด็จฯ ทอดพระเนตรพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ณ เมืองปักกิ่ง ในฐานะผู้แทนพระองค์ด้วย สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ก็เสด็จเยือนจีนบ่อยครั้ง และเป็นเจ้าฟ้าพระองค์แรกที่ทรงแสดงดนตรี “สายสัมพันธ์สองแผ่นดิน” ในจีน

นอกจากพระราชวงศ์พระองค์อื่น ๆ จะได้เสด็จฯ เยือนจีนอยู่เสมอ และในขณะเดียวกัน ผู้นำของจีนนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้เยือนประเทศไทยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง นับตั้งแต่สถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นต้นมา นายเติ้ง เสี่ยวผิง ได้เยือนไทยเป็นครั้งแรกเมื่อปี 1978 นับจากนั้นประธานาธิบดีจีนทุกสมัยก็ได้เยือนประเทศไทยในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังเช่น นายหลี่ เซียนเนียน นายหยาง ช่างคุน และนายเจียง เจ๋อหมิน จนถึงประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นายหู จิ่นเทา ซึ่งได้เยือนประเทศไทยในฐานะประธานาธิบดีเมื่อเดือนตุลาคม 2003 ในระดับนายกรัฐมนตรี พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เยือนจีนในฐานะแขกของนายเติ้ง เสี่ยวผิง เป็นต้นมา นายกรัฐมนตรีของไทยทุกยุคทุกสมัยล้วนแต่เคยเยือนจีนทั้งสิ้น ขณะที่นายกรัฐมนตรีจีนทุกสมัยก็เยือนไทยอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ นายหลี่ เฝิง ซึ่งเยือนไทยรวม 4 ครั้ง นายจู่ หรงจี ซึ่งเยือนไทยเมื่อปี 2001 และนายเวิน เจียเป่า ซึ่งเคยเยือนไทยเพื่อเข้าร่วมการประชุมเมื่อเดือนเมษายน 2003 ด้วย (กองบรรณาธิการ, 2554 : ออนไลน์)

กล่าวโดยสรุป ในปัจจุบันไทยกับจีนมีความสัมพันธ์และความร่วมมือที่เจริญรุดหน้าในทุกด้าน และนับวันจะยิ่งพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่องและลึกซึ้ง ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนของทั้งสองประเทศ ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อสันติภาพและความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาค ดังนั้น ในช่วงศตวรรษที่ 21 ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ของจีน ไทยและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคหวังความร่วมมือกับจีนมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน โดยจีนจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียและโลกโดยรวม

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์นวนิยาย

2.2.1 ความหมายของนวนิยาย

นวนิยายเป็นเรื่องเล่าขนาดยาว ซึ่งมีพัฒนาการมาจากการเล่านิยาย ถือเป็นนิยายแบบใหม่ที่ได้แบบอย่างจากชาติตะวันตก แต่งเป็นร้อยแก้วเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน เรื่องราวเป็นเรื่องสมมุติเขียนจากความนึกคิดและจินตนาการซึ่งบอกถึงการกระทำของบุคคลต่าง ๆ อย่างละเอียด โดยมุ่งให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามว่าเป็นจริง ผู้แต่งจะกำหนดแนวคิด โครงเรื่อง ตัวละครฉาก และบทสนทนา ให้สอดคล้องและสมจริง การดำเนินเรื่องไม่ต้องเรียงลำดับเหตุการณ์เหมือนนิทาน นิยาย แต่ทำให้หลากหลายวิธีตามความสามารถของผู้แต่ง

นวนิยายจึงเป็นรูปแบบใหม่ประเภทหนึ่งของวรรณกรรมไทย ในการประพันธ์นวนิยายผู้ประพันธ์ไม่เพียงแต่ได้รับอิทธิพลจากสังคมที่ผู้ประพันธ์ดำรงชีวิตอยู่ หากแต่ยังได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีและวรรณกรรมพื้นบ้านรูปแบบเก่า

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 564) ให้ความหมายของคำว่า นวนิยายหมายถึงว่า บันเทิงคดีร้อยแก้วขนาดยาวรูปแบบหนึ่ง มีตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่อง และสถานที่ ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง เช่น เรื่อง ลีแผ่นดิน ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เรื่อง เรือมนุษย์ ของ กฤษณา อโศกสิน ถ้ามีขนาดสั้นเรียกว่า นวนิยายขนาดสั้น เช่น นิมิตร ภูมิดาว

ตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 1) กล่าวว่า นวนิยายเป็นรูปแบบบันเทิงคดีที่ไทยรับมาจากตะวันตก และมีลักษณะแตกต่างไปจากบันเทิงคดีที่มาแต่เดิม ปัจจุบันนวนิยายเป็นที่แพร่หลายอย่างกว้างขวางจนกลายเป็นบันเทิงคดีสำคัญประเภทหนึ่ง ระยะเวลาเกือบศตวรรษ ย่อมนานพอที่จะทำให้นวนิยายมีพัฒนาการอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

วิภา กงกะนันทน์ (2540 : 416) กล่าวว่าสังคมไทยที่ผลิตนวนิยายมีความแตกต่างไปจากสังคมที่ผลิตวรรณคดีไทยโบราณหลายประการ ความแตกต่างที่สำคัญมีอยู่ที่วิถีชีวิตของคนไทยด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านเทคนิค วิทยาการต่าง ๆ ความแตกต่างเหล่านี้เป็นผลของการพัฒนาประเทศอย่างมีแผนที่เป็นระบบในลักษณะที่เรียกได้ว่าเป็นการปฏิวัติทางสังคม มากกว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาเองจากผลของวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ อย่างไรก็ตาม นวนิยายถือกำเนิดขึ้นมาในลักษณะที่ค่อนข้างจะแตกต่างไปจากการเกิดของสังคมที่ผลิตนวนิยาย กล่าวคือ นวนิยายเกิดขึ้นมาในลักษณะที่เป็นผลของวิวัฒนาการในประเพณีการประพันธ์ของไทยตามปกติ

วิภา กงกะนันทน์ (2540 : 4) กล่าวว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วรูปแบบหนึ่ง ที่ควรจะมีความยาวไม่น้อยกว่า 50,000 คำ ซึ่งผู้แต่งใช้สร้างเรื่องราวที่สมมุติขึ้นให้ดูเป็นเรื่องจริงหรือเหมือนเรื่องจริง

สรุป นวนิยาย หมายถึง งานเขียนประเภทหนึ่งที่สำคัญจินตนาการเป็นหลัก และสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ แสดงแนวคิดของผู้ประพันธ์ ซึ่งสร้างขึ้นบนพื้นฐานความเป็นจริงของสังคม และประสบการณ์ของผู้เขียนเป็นจุดสำคัญ โดยมีโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ความคิดเห็นของผู้เขียน และท่วงทำนองแต่ง อีกทั้งทำหน้าที่สะท้อนภาพต่าง ๆ ในสังคมให้ผู้อ่าน

รับรู้ด้วย

2.2.2 องค์ประกอบของนวนิยาย

องค์ประกอบสำคัญของนวนิยายมี 6 ประการ ได้แก่

1. โครงเรื่อง (Plot) คือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นเหตุผลต่อกัน โดยมีความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดการต่อสู้ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจและน่าติดตาม โครงเรื่องของนวนิยายมี 2 ชนิด คือ โครงเรื่องใหญ่ (Main Plot) หมายถึง แนวที่ผู้เขียนต้องการให้เรื่องดำเนินไป ต้องมีการผูกปมเรื่องให้ซับซ้อนและคลี่คลายเงื่อนไขในตอนจบ และโครงเรื่องย่อย (Sub Plot) หมายถึง เรื่องที่แทรกอยู่ในโครงเรื่องใหญ่มีความสำคัญน้อยกว่า แต่เป็นส่วนที่เพิ่มความสนุกสนานแก่เนื้อเรื่อง เพราะฉะนั้นในนวนิยายเรื่องหนึ่งอาจมีโครงเรื่องย่อยได้หลายโครงเรื่อง

2. ตัวละคร (Character) คือผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง หรือเป็นผู้แสดง พฤติกรรมต่าง ๆ ในเรื่อง ตัวละครนี้นับเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของนวนิยาย เพราะถ้าไม่มีตัวละครแล้วเรื่องราวต่าง ๆ ในนวนิยายก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ ตัวละครของนวนิยาย มี 2 ประเภท คือ ตัวละครเอก (The Major Character) คือ ตัวละครซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องโดยตลอด หรือเป็นศูนย์กลางของเรื่อง และตัวละครประกอบหรือตัวละครย่อย (The Minor Character) คือ ตัวละครซึ่งมีบทบาทในฐานะเป็นส่วนประกอบของการดำเนินเรื่องเท่านั้น แต่ก็ต้องมีส่วนช่วยเสริมเนื้อเรื่องและตัวละครเอกให้เด่นชัดด้วย

3. บทสนทนา (Dialogue) คือ การสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละครในนวนิยาย เป็นส่วนที่ทำให้นวนิยายมีลักษณะคล้ายความจริงมากที่สุด บทสนทนาที่ดีต้องเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตัวละคร ต้องสอดคล้องกับบรรยากาศในเรื่องและที่สำคัญต้องมีลักษณะสมจริง คือ มีคำพูดที่เหมือนกับบุคคลในชีวิตจริงใช้พูดจากัน

4. ฉาก (Setting) คือ เวลาและสถานที่รวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ช่วยบอกให้ผู้อ่านรู้ว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อใดที่ไหน ที่นั้นมีลักษณะอย่างไร นวนิยายโดยทั่วไปจะสร้างฉากให้เป็นส่วนประกอบของเรื่อง เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในเหตุการณ์และเวลาที่กำหนดไว้ในเนื้อเรื่อง หรือช่วยกำหนดบุคลิกลักษณะของตัวละคร ช่วยสื่อความคิดของผู้เขียน หรือช่วยให้เรื่องดำเนินไป

5. ความคิดเห็นของผู้แต่ง (Point of View) คือ ความคิดเห็น ทศนะ หรือปรัชญา ของผู้เขียน ซึ่งสอดแทรกอยู่ในพฤติกรรมของตัวละคร หรือ คำพูดของตัวละคร ในการเสนอความคิดเห็นหรือแนวคิดนี้ ผู้เขียนจะไม่เสนอออกมาโดยตรง มักจะสอดแทรกอยู่ในพฤติกรรมของตัวละคร

6. ทำนองแต่ง (Style) คือแบบแผนและลักษณะท่วงทำนองในการแต่ง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้เขียน เช่น การเลือกใช้คำ ท่วงทำนองโวหาร และน้ำเสียงของผู้เขียน (เขียนแบบ

แสดงอารมณ์ขัน อ่อนโยน ล้อเลียน) เป็นต้น (กองบรรณาธิการ. 2554 : ออนไลน์)

นวนิยายกล่าวถึงชีวิตของตัวละครอย่างละเอียด แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งต่าง ๆ และสถานภาพของตัวละคร และสภาพสังคมของสมัยที่ได้กล่าวไว้ ข้อดีของนวนิยายสามารถเสนอภาพรวมของสังคม นวนิยายส่วนใหญ่จะใช้เสนอเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพของตัวละคร และเรื่องที่สร้างมักจะมาจากชีวิตจริง การสร้างตัวละครและสภาพสังคมมีความสัมพันธ์ กับแนวคิดที่ผู้ประพันธ์นำเสนอ เช่น ฐานะของตัวละคร การเติบโตของตัวละคร นวนิยายจึงเป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่งที่เสนอตัวละครโดยผ่านเรื่องราวที่สะท้อนชีวิตของมนุษย์

เนื่องจากนวนิยายมาจากชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมมนุษย์ และบางเรื่องเป็นเรื่องที่เยาวชนควรอ่าน หลายเรื่องยังเป็นบทเรียนให้กับผู้อ่านด้วย นวนิยายจึงมีคุณค่าต่อสังคม ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. นวนิยายเป็นตัวอย่างการใช้ภาษาให้กับคนในสังคม เพราะสำนักประพันธ์ใช้ภาษาดี ๆ อยู่ในผลงานของตน
2. นวนิยายช่วยผู้อ่านปรับปรุงความคิดผู้อ่าน
3. นวนิยายสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม และบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เคยเกิดขึ้นในสังคม
4. นวนิยายเป็นงานเขียนที่สร้างจินตนาการศิลปะ เพราะฉะนั้นผู้อ่านจึงได้รับความบันเทิงโดยผ่านนวนิยาย เพื่อผ่อนคลายความเครียด

สรุปได้ว่า นวนิยายช่วยให้ชีวิตของเรามีสีสัน ทำให้ผู้อ่านได้ความรู้และความเพลิดเพลิน นวนิยายเป็นเครื่องมือสื่อสะท้อนความคิดของสังคมได้ ซึ่งจะถ่ายทอดสังคมแต่ละยุคสมัยให้ผู้อ่านรับรู้ และช่วยกันหาวิธีแก้ไขปัญหาสังคม นวนิยายจึงมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นได้

2.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวละคร

ตัวละครสามารถสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้อ่าน หากไม่มีตัวละคร เรื่องราวของนวนิยายจากไม่มีความหมาย เหตุผลที่มีการสร้างตัวละครก็เพราะว่าการกระทำของเขาสามารถเกิดเป็นเรื่องได้ ตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง ไม่ว่าผู้เขียนจะบรรยายถึงตัวละครนั้นอย่างไร ทำให้ตัวละครมีนิสัยอย่างไร ตัวละคร ก็มีบทบาททำให้เรื่องสมบูรณ์ได้ การสร้างตัวละครจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับนวนิยาย

วิกา กงกะนันท์ (2540 : 5-6) กล่าวว่า นวนิยายทุกเรื่องจะต้องประกอบด้วยตัวละคร ตัวละครเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นวนิยายจะขาดเสียมิได้ ตัวละครในนวนิยายโดยทั่วไปเป็นมนุษย์บุุคคล นวนิยายน้อยเรื่องมีสัตว์เป็นตัวละครเอก มีมนุษย์เป็นตัวประกอบ

รตชา (2547 : 126) เสนอว่า เป็นการยากที่จะวัดกันได้ว่า ตัวละครตัวใดสำคัญแค่ไหน

เพราะความสำคัญของตัวละครไม่ได้วัดด้วยน้ำหนักตัวหรือความสูงต่ำดำขาว แต่เราสามารถจัดลำดับได้สามระดับ ดังนี้

1. Appearance คือ รูปร่างนอกของตัวละคร เช่น สวย หล่อ พิกัด ตัวดำ ขาว ผมหยิก แขนยาว ขาสั้น รวมไปถึงลักษณะการแต่งตัวของตัวละคร ซึ่งผู้เขียนจะต้องเห็นรายละเอียดเหล่านี้เป็นภาพเลย และต้องเห็นภาพเหล่านี้ของตัวละครทุกตัว ไม่ใช่เห็นแต่เฉพาะพระเอกนางเอก อาจจะทำเป็น Chart ติดไว้ที่ข้างฝาเลยก็ได้

2. Background คือ ภูมิหลังของตัวละคร เช่น ตัวละครที่มีนิสัยเห็นแก่ตัว มักจะมาจากครอบครัวที่แตกแยก

3. Point of View คือ มุมมองทัศนคติของตัวละคร เช่น เกาลัดใน “ปลายเทียน” มักจะเป็นคนที่ร่าเริง ทั้ง ๆ ที่ Background มาจากครอบครัวที่ล้มละลาย แต่ชอบช่วยเหลือคน เพราะว่าพ่อแม่ไม่ได้เลิกกัน และพ่อแม่ก็ไม่ได้ทารุณต่อลูก ยังเป็นพ่อแม่ที่รักลูก เกาลัดจึงไม่ขาดความรัก แถมยังมีน้ำใจ มองโลกในแง่ดี หรืออย่าง อังศุมาลิน ซึ่งเป็นคนที่ก้าวร้าว แข็งกระด้าง เพราะ Background คือพ่อแม่เลิกกัน ต้องอยู่ในสวนกับแม่และยาย ซึ่งเป็นผู้หญิงทั้งหมด ต้องทำงานหนักมาก เลยต้อง แข็งกระด้าง

หลังจากที่วิเคราะห์ตัวละคร (โดยใช้หลักทั้ง 3 ข้อแล้ว) ก็จะนำไปสู่การสร้าง Dialogue (บทสนทนา) หรือ Monologue (บทพูดคนเดียว เช่น การบรรยายความเป็นมาของตัวเอง)

เพราะฉะนั้น ลักษณะเฉพาะของตัวละครจะไม่มีทางเหมือนกัน เพราะคนอาชีพเดียวกันยังไม่เหมือนกันเลย หรือพี่น้องที่คลานตามกันมา ถูกเลี้ยงมาในครอบครัวเดียวกัน เรียนโรงเรียนเดียวกัน พื้นฐานเหมือนกันทุกอย่าง ก็ยังต้องมีบุคลิกภาพที่ต่างกัน ในรายละเอียด ซึ่งจะทำให้การสร้าง Dialogue จะต้องต่างกันตามบุคลิกภาพ ดังนั้นก่อนสร้างบทสนทนาต้องทำ Characterization (โดยใช้หลักทั้ง 3 ข้อ) ให้ดี และให้ละเอียดเสียก่อน (กองบรรณาธิการ. 2554 : ออนไลน์)

ตัวละครคือองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย ผู้เขียนนวนิยายจะสร้างตัวละครสมจริง ตัวละครเป็นผู้ที่มีบทบาทในเรื่องหรือบุคคลที่ผู้แต่งสมมุติขึ้นให้แสดงพฤติกรรมตามเหตุการณ์จริง ตัวละครนั้นจะแยกเป็นตัวละครสำคัญ และตัวละครประกอบ

1. **ตัวละครสำคัญ** กลุ่มตัวละครนี้เป็นกลุ่มที่ผู้อ่านจะสนใจติดตามรักหรือเกลียดกลัวหรือเอาใจช่วย เป็นตัวละครที่ออกมาครั้งแล้วครั้งเล่า คาดหมายได้ว่าจะต้องรู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับตัวละครเหล่านี้ ในตอนจบของนิยาย ความคิดอ่าน ความมุ่งหมายใฝ่ฝัน และบทบาทการกระทำของตัวละครสำคัญกลุ่มนี้เป็นสิ่งที่ทำให้นิยายดำเนินเรื่องไปตลอดเส้นทางของพล็อตเรื่อง

2. **ตัวประกอบ** หมายถึง ตัวละครที่อาจทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับพล็อตเรื่อง แต่เราจะไม่ใส่ใจติดตามตัวละครนั้น ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบ รักหรือเกลียด เราไม่ได้คาดหวังว่าตัวละครนั้น

จะโผล่ปรากฏในเรื่อง ความคิดอ่านหรือการกระทำของตัวละครเหล่านั้นอาจสร้างเหตุการณ์หักมุมของเรื่อง แต่ไม่เกี่ยวกับการดำเนินเรื่องราวของนิยาย ตัวประกอบก็เพื่อออกมากระทำสิ่งใดอย่างหนึ่งหรือสองอย่างในเรื่องแล้วก็หายไป

3. ตัวประกอบย่อยหรือตัวเดินผ่านฉาก คือ ตัวละครที่ผู้เขียนไม่ต้องสร้างความรู้จักให้กับผู้อ่าน ตัวละครเหล่านี้เป็นเพียงคนประกอบในฉาก มีเพื่อทำให้เกิดความสมจริงของเรื่องราวจากนั้นก็หายไป

ตัวละครที่ปรากฏในนวนิยายแม้จะเป็นตัวสมมุติ ก็มีการดำเนินชีวิตคล้ายกับคนเรา เขามีความคิดของเขาเอง มีการกระทำเหมือนคน มีลักษณะและสถานภาพของตนเองด้วย นิสัยของตัวละครจะมีความแตกต่างกันและมีบทบาทไปตามเหตุการณ์ นิสัยของตัวละครจะเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์ ดังนั้น ตัวละครจึงทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ เขาก็มีความต้องการต่าง ๆ เหมือนมนุษย์จริง เช่น ต้องการมีฐานะ มีอาชีพ มีความรัก บางคนยังต้องการให้ชีวิตของตนมีลูกชาย หรือถ้าเป็นคนแก่จะมีความต้องการได้หลานจำนวนมาก หรือถ้าเป็นผู้ชายยังต้องการแต่งงานกับผู้หญิงที่สวยงาม ๆ เป็นต้น

สรุปว่าการวิเคราะห์ตัวละครต้องคำนึงถึงการกระทำหรือบุคลิกภาพของตัวละครและการเชื่อมโยงกับแนวคิดที่ผู้แต่งเสนอ บุคลิกภาพของตัวละครเป็นกระจกของสังคม ควรจับประเด็นการใช้คำพูดและการกระทำ ลักษณะบุคลิกภาพทั่วไปของตัวละคร และลักษณะทางจิตวิทยาของตัวละครด้วย เพราะว่าบุคลิกภาพของตัวละครและลักษณะคำพูดของตัวละครมีความสัมพันธ์กับการกระทำของตัวละคร ตัวละครมีบุคลิกภาพอย่างไรที่ตัดสินใจได้ว่าเขาจะมีพฤติกรรมอย่างไร คนแต่ละคนย่อมมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน และคำพูดก็มีลักษณะของตนเอง ดังนั้น ถ้าพิจารณาจากการพูด จะแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนของตัวละคร และการบรรยายลักษณะภายนอกก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก นอกจากนี้ต้องศึกษาถึงวิธีการดำเนินเรื่องของผู้แต่ง เพราะการวิเคราะห์ตัวละครยังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่ตัวละครอยู่

2.4 แนวคิดสตรีนิยม

สตรีนิยม คือกลุ่มสังคมและกลุ่มการเมืองที่ออกมาเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสตรี มีจุดประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงมุมมองของผู้คนที่มองชายและหญิงอย่างแตกต่างกัน แนวคิดสตรีนิยมกล่าวว่าผู้หญิงถูกกระทำโดยสังคมในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และต้องยุติทันที ผู้ที่ออกมาเคลื่อนไหวในสังคมคือ นักเคลื่อนไหวสตรีนิยม

2.4.1 มุมมองสำคัญของแนวคิดสตรีนิยม

ในความคิดของบุคคลทั่วไป สตรีเป็นเพศอ่อนแอ ที่จริงแล้ว การพัฒนาของมนุษยชาติจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความพยายามของทั้งผู้ชายและผู้หญิง แต่ในประวัติศาสตร์ มีเพียงการชื่นชมถึงความสามารถของผู้ชาย สตรีจึงพยายามแสดงความสามารถของตน แสดงบทบาทและคุณค่าของตน เพื่อให้ตนเองมีฐานะเท่าเทียมกับผู้ชายทั้งในครอบครัวและสังคม การนำเสนอความคิดเกี่ยวกับสตรีนิยมได้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันแยกเป็น 3 กลุ่มความคิด ดังต่อไปนี้

กลุ่มแรกเชื่อว่า ชายและหญิงเท่าเทียมกันในการกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ควรนำเรื่องเพศมาแบ่งแยก เพราะทั้งชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันเลย การให้ผู้ชายทำงานนอกบ้าน และให้ผู้หญิงอยู่บ้านเลี้ยงลูก เป็นวัฒนธรรมที่ผิดโดยสิ้นเชิง

กลุ่มที่สองเชื่อว่า ชายกับหญิงแตกต่างกัน ผู้ชายไปทำงานและผู้หญิงอยู่บ้านเลี้ยงลูก แต่ไม่ควรปฏิบัติต่อชายหญิงแตกต่างกัน และรัฐหรือผู้ชายต้องให้ความสำคัญต่อผู้หญิง โดยดูแลผู้หญิงให้มากขึ้น

กลุ่มที่สามเชื่อว่า ผู้หญิงกับผู้ชายแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง และสังคมทุกวันนี้จะต้องเปลี่ยนแปลง กลุ่มนี้เชื่อว่าสังคมในวันนี้ถูกขับเคลื่อนโดยผู้ชาย ซึ่งให้ผู้หญิงอยู่ตามหลัง ดังนั้น ควรจะมีการปฏิวัติเพื่อให้ทั้งสองเพศเท่าเทียมกัน

สตรีนิยม คือ การนำเสนอความคิดการจัดการกิจการกันทางเพศในด้านการกดขี่ผู้หญิง และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้หญิง สตรีนิยมเป็นเรื่องของคนทั่วโลก เป็นแนวคิดที่ช่วยเปิดความคิดของผู้หญิงให้กว้างขึ้น และกล้าแสดงความต้องการของผู้หญิง ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายอีกต่อไป ทำให้ผู้หญิงเชื่อมั่นตนเองมากขึ้นว่าสตรีก็มีบทบาทและคุณค่าต่อสังคมมนุษย์ (วิกิพีเดีย. 2554 : ออนไลน์)

2.4.2 ประวัติศาสตร์ของสตรีนิยม

ประวัติศาสตร์แนวคิดสตรีนิยมมีมา 200 กว่าปีแล้ว ความคิดเริ่มต้นของผู้นำสตรีนิยมคือ Mary Wortley Montagu และ Marquis de Condorcet ทั้งสองสนับสนุนว่า ผู้หญิงต้องมีการศึกษา และได้รับความยุติธรรมด้านกฎหมาย ในศตวรรษที่ 20 ประเทศทางตะวันตกหลายประเทศเริ่มจากการให้โอกาสผู้หญิงมีสิทธิลงคะแนนเสียงในหลายประเทศเมื่อปี 1920 สำหรับผู้หญิงเป็นช่วงเวลาที่สำคัญ เพราะผู้หญิงไม่เพียงมีสิทธิลงคะแนนเสียง แล้วยังได้รับความยอมรับจากกฎหมายด้วย

หลังจากนั้นในศตวรรษที่ 20 ก็มีกลุ่มต่าง ๆ มากมายที่เรียกร้องให้ผู้หญิงมีสิทธิในการเลือกตั้ง ตามระบอบประชาธิปไตย จนในปัจจุบันหลายประเทศได้มีนายกรัฐมนตรีหรือ

ประธานาธิบดีที่เป็นผู้หญิง (วิกิพีเดีย. 2554 : ออนไลน์)

การดำเนินงานด้านสตรีของประเทศไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เน้นการพัฒนาให้สตรีทุกคนมีโอกาสได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ มีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและการตัดสินใจในทุกระดับ นอกจากนั้น ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมรอบสตรี ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม เหตุผลที่ต้องพัฒนาสตรีคือ สตรีมีจำนวนประมาณกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งประเทศ และสตรีมีอายุขัยเฉลี่ยสูงกว่าบุรุษ จึงทำให้จำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรมนุษย์ที่มีจำนวนมากนี้ น่าจะต้องได้รับการพิจารณาให้เป็นเป้าหมายในการพัฒนา และเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาสังคม และประเทศได้ ทั้งนี้ประเทศจะไม่สามารถจะพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายได้ ถ้าขาดความร่วมมือจากสตรี ในฐานะที่เป็นภรรยา มารดา กำลังแรงงาน และในฐานะประชาชน

สุธีรา ทอมสัน (2539 : 56) กล่าวว่า ด้วยเจตจำนงที่จะเอื้อให้ผู้หญิงมีโอกาสและมีบทบาทมากขึ้นในระดับที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ตลอดจนสร้างหลักประกันให้ผู้มีอำนาจในการบริหาร ระดับต่าง ๆ ของราชการ ธุรกิจ เอกชน และการเมือง ซึ่งจากไม่พลาดโอกาสที่จะสนับสนุนให้ผู้หญิงที่มีศักยภาพและมีความมุ่งมั่น ได้มีส่วนร่วมในการชี้นำสังคมมากขึ้น

ขบวนการเรียกร้องความเสมอภาคของสตรีหรือลัทธิสตรีนิยม (Feminism) ทำให้ผู้หญิงได้เข้าไปทำงานในสาขาวิชาชีพต่างๆ ที่ผู้ชายเคยยึดครองอยู่ในอดีต แม้ว่าในความเป็นจริงจะพบว่า ยังมีการกีดกันระหว่างเพศอยู่ในสถานที่ทำงาน แต่ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคหลังขบวนการสตรีนิยม (Post Feminists) ผู้หญิงกลับพบว่าตนเองต้องเผชิญกับสงครามชีวิตที่ซับซ้อน และยุ่งยากกว่าในการทำลายเส้นกีดกัน คือการประกอบอาชีพการงาน และการตัดสินใจที่จะเป็นมารดา

2.4.3 แนวคิดผู้หญิงกับวรรณกรรม

ในวรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ ค่านิยมที่เกี่ยวกับการแต่งงานของผู้หญิงนั้น ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้ใหญ่ และสิ่งที่สำคัญคือ ผู้หญิงหลายใจไม่ได้ ต้องมีสามีแค่คนเดียว ส่วนผู้ชายนั้น สามารถเลือกคู่แต่งงานด้วยตนเองได้ และการที่ผู้ชายมีภรรยาหลายคนเป็นเรื่องปกติในสมัยก่อน ผู้หญิงไทยไม่ได้ประกอบอาชีพนอกบ้าน ดังนั้น ผู้หญิงจึงตั้งความหวังสูงมากในเรื่องแต่งงาน วรรณกรรมที่ปรากฏหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองนั้น จะเสนอบทบาทของผู้หญิงที่เริ่มเปลี่ยนแปลง ผู้หญิงมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น เช่น รู้จักความรักดีขึ้น กล้าออกจากบ้านมาเข้าร่วมกิจการของสังคม และสามารถสร้างคุณค่าต่อตนเองและสังคมมากขึ้น ผู้เขียนบางคนก็พยายามให้ภาพของผู้หญิงที่พึ่งตนเอง และมีความสามารถไม่แพ้ผู้ชายด้วย ในวรรณกรรมปัจจุบัน ผู้เขียนมักจะสร้าง

ผู้หญิงมีลักษณะมั่นใจในตนเอง มีอิสระในการคบเพื่อน ด้านการศึกษาผู้หญิงก็มีโอกาสไปเรียนที่ต่างประเทศ

ลักษณะและสถานภาพของผู้หญิงที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมมาก เนื่องจากเนื้อเรื่องของวรรณกรรมสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของผู้หญิงด้วย วรรณกรรมปัจจุบันได้เสนอความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิง และสะท้อนสภาพผู้หญิงที่อยู่ในครอบครัว และการมีบทบาทในสังคม ผู้หญิงก็เป็นประชากรของสังคม จึงมีสิทธิเข้าร่วมกิจการของสังคมได้ ในวรรณกรรมสะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงเฉลียวฉลาด สามารถแก้ปัญหาสังคมด้วยตนเองได้ดี และภาพที่เห็นชัดคือ ผู้หญิงเริ่มมีบทบาทในครอบครัวและสังคม ได้มีโอกาสเรียน และมีอาชีพของตน ทั้งนี้การเสนอลักษณะผู้หญิงในวรรณกรรม ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้เขียนแต่ละคนด้วย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวละคร

ตัวละครเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นมนุษย์ ผู้อ่านจะสามารถรู้ถึงลักษณะและสถานภาพของมนุษย์บางกลุ่มโดยผ่านตัวละคร ตัวละครจึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านมาก และมีการศึกษาวิจัยนวนิยายในด้านตัวละครไว้มากมายหลายเรื่องดังตัวอย่างต่อไปนี้

นัยน์ปรพร จงสมจิตต์ (2550) ได้วิจัยเรื่อง ตัวละครรักร่วมเพศหญิงในนวนิยายไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ตัวละครรักร่วมเพศหญิงเชิงจิตวิทยาและสังคมในนวนิยายไทย ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างตัวละคร ตัวละครที่มาจากนักเขียนอาชีพจะไม่จำเพาะเจาะจง หรือชี้ชัดลงไปว่าเป็นหญิงรักหญิงแบบใด ด้านการสร้างภูมิหลัง บุคลิกภาพ และพฤติกรรม การแสดงออกของตัวละครจากนวนิยายทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่ประเด็นที่น่าสังเกตคือ เรื่องทัศนคติที่สังคมมีต่อกลุ่มรักร่วมเพศหญิงในนวนิยาย พบว่า ในกลุ่มนักเขียนอาชีพมักจะแสดงทัศนะแบบไม่เห็นด้วย มีอคติ หรือต่อต้าน ในขณะที่นักเขียนจากเว็บไซต์หญิงจะมีทัศนะแบบเป็นกลาง หรือสนับสนุน เมื่อศึกษาการสร้างภูมิหลัง บุคลิกภาพ และความรักของตัวละครรักร่วมเพศหญิง โดยพิจารณาเรื่องมิติทางเวลา พบว่า ไม่ว่านวนิยายถ่ายทอดออกมาในช่วงสมัยใด ก็ยังมีความคิดร่วมกัน เพียงแต่มีสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปคือ บทบาททางเพศหญิงที่ปรากฏในนวนิยายของนักเขียนเว็บไซต์หญิงรักหญิง

ธนาวิน เสาศัพพัลลภ (2545) ได้วิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครเหนือธรรมชาติในนวนิยายพื้นบ้านภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมและจำแนกประเภทของตัวละครเหนือ

ธรรมชาติ วิเคราะห์ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีของตัวละครเหนือธรรมชาติ และวิเคราะห์บทบาท และคุณค่าของตัวละครเหนือธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า สามารถแบ่งตัวละครเหนือธรรมชาติในนิทานได้ 10 ประเภท คือ พระอินทร์ เทวดา มนุษย์ที่มีคุณสมบัติพิเศษ ยักษ์ ฝู ครุฑ นาค เงือก สัตว์ที่มีคุณสมบัติพิเศษ และตัวละครประเภทสิ่งของที่มีอำนาจพิเศษ ตัวละครเหนือธรรมชาติในภาคเหนือจะมีที่มาจากศาสนาพราหมณ์ฮินดู และศาสนาพุทธ มาจากความเชื่อ ความกลัว ในสิ่งลึกลับมองไม่เห็น รูปร่าง และลักษณะนิสัยของตัวละครจะแตกต่างกันไป ตัวละครเหนือธรรมชาติในนิทานพื้นบ้านภาคเหนือจะมาจากความเชื่อทางพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ นอกจะมีความเชื่อเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ ค่านิยมเหนือธรรมชาติ ในนิทานภาคเหนือส่วนใหญ่จะเป็นค่านิยมพื้นฐานทั่วไปของคนในสังคม ถัดมาคือ ประเพณีเกี่ยวกับตัวละครเหนือธรรมชาติ มักเป็นประเพณีเกี่ยวกับอาชีพของชาวบ้านในภาคเหนือ บทบาทเกี่ยวกับตัวละครเหนือธรรมชาติ คือ ตัวละครเหนือธรรมชาติมักเป็นผู้ช่วยเหลือตัวเองของเรื่อง คุณค่าของตัวละครเหนือธรรมชาติจะนำเรื่องไปสู่จุดหมายได้อย่างรวดเร็ว สมเหตุสมผลและโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังให้ติดตาม นอกจากนี้ยังให้คุณค่าทางศีลธรรมแฝงไว้ในตัวละคร ให้คิดสอนใจตัวละครที่ทำได้รับผลดี ตัวละครที่กระทำไม่ดีจะได้รับผลไม่ดีตอบแทน

รัชนี กล่อมเกลี้ยง (2541) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางเพศของตัวละครหญิงในนวนิยายของกฤษณา อโศกสิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์พฤติกรรมทางเพศของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายของกฤษณา อโศกสิน และวิเคราะห์ทัศนคติของกฤษณา อโศกสิน ที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมทางเพศของตัวละครเอกหญิง โดยวิเคราะห์ตัวละคร 16 ตัว จากนวนิยาย 15 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า กฤษณา อโศกสิน ได้สร้างตัวละครให้มีพฤติกรรมทางเพศในลักษณะต่าง ๆ ที่ขัดแย้งกับจารีตนิยมของสังคม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังคมและคนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เพราะพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาส่วนหนึ่งของครอบครัว และอาจส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมได้ เช่น พฤติกรรมของการเป็นเมียเก็บ การแย่งสามีของเพื่อน หรือการประพฤตินอกใจสามี เป็นต้น ที่สำคัญก็คือ ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นผลของพฤติกรรมทางเพศที่ขัดต่อจารีตนิยมของสังคมนี้อย่างชัดเจน โดยตรงต่อตัวผู้หญิงที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นผลกระทบของพฤติกรรมทางเพศที่ตัวละครทุกคนได้รับในรูปแบบของความสูญเสีย ไม่ได้ในสิ่งที่ตนคาดหวังว่าจะได้รับ ทำให้เกิดความทุกข์และความสับสนวุ่นวายในชีวิต แม้ว่าตัวละครบางตัวจะดูเหมือนประสบความสำเร็จในตอนจบของเรื่อง หากพิจารณาให้ลึกกลงไปในรายละเอียดแล้วก็พบว่า มีปัญหาและอุปสรรครออยู่ข้างหน้าที่ตัวละครจะต้องตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนต่อไป ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมทางเพศของตัวละครแต่ละตัว มีที่มาที่ทำให้ต้องมีพฤติกรรมทางเพศเช่นนี้ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการด้านจิตใจ สภาพสังคมแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูหรือเป็น

ความต้องการของตนก็ตาม

จตุพร มหาพรหม (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ตัวละครชายชาวจีนในนวนิยายไทย ช่วง พ.ศ. 2510 – 2537 มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์บุคลิกภาพ สถานภาพและบทบาทของตัวละครชายชาวจีนใน นวนิยายไทยช่วง พ.ศ. 2510 - 2537 โดยศึกษาตัวละครจำนวน 42 ตัว จากนวนิยายจำนวน 16 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพ ตัวละครชายชาวจีนมีลักษณะคล้ายกับชาวจีนที่พบเห็นได้ในสังคมไทยทั่วไป มีรูปร่างเล็ก สั้นท้วม มีทั้งผิวขาวและผิวเหลือง บางกลุ่มรูปร่างสูงใหญ่ซึ่งอพยพมาจากทางตอนเหนือจีน การแต่งกายส่วนใหญ่แต่งตามฐานะ ตำแหน่งและอาชีพ บางกลุ่มแต่งกายตามวัฒนธรรมของชายชาวจีนที่ปฏิบัติกันมาในอดีต ลักษณะนิสัยมีทั้งส่วนที่ดีและไม่ดีปะปนกัน นิสัยที่ดีของตัวละครนั้น ได้ยึดถือตามแบบอย่างบรรพบุรุษที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ส่วนนิสัยที่ไม่ดีมีสาเหตุมาจากปัญหาทาง ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจและการเมือง ด้านสถานภาพและบทบาทของตัวละครชายชาวจีน มี 3 ด้านดังนี้ คือ ด้านครอบครัว ด้านการประกอบอาชีพ และด้านสังคม สถานภาพด้านครอบครัวในฐานะที่เป็นลูก เป็นพ่อและในฐานะสามี ตัวละครประพฤติทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสม ทั้งนี้เกิดจากสภาพแวดล้อมของครอบครัว ลักษณะนิสัยและภูมิหลังที่แตกต่างกัน สถานภาพด้านการประกอบอาชีพกลุ่มชายชาวจีนที่มีความรู้ดีตัวมา มักจะประกอบอาชีพอย่างประสบความสำเร็จมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีความรู้พหุมาแบบเลื่อนไหลหมอบ มีน้อยคนที่พัฒนาตนเองขึ้นมาจนมีฐานะร่ำรวย ด้านสังคม ส่วนมากชาวจีนจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม จัดตั้งเป็นสมาคมหรือมูลนิธิต่าง ๆ มีบทบาทในการช่วยเหลือชาวจีนด้วยกันเอง และผู้ที่ได้รับทุกข์ภัยต่าง ๆ โดยไม่มีเลื่อชั้นวรรณะ

พิราวรรณ สังข์จันทร์ (2500) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาศิลปะการใช้ภาษาและกลวิธีการสร้างตัวละครในเรื่องสั้นอีโรติกของสุจินดา ชันตยาตลภค มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในเรื่องสั้นอีโรติกของสุจินดา ชันตยาตลภค และกลวิธีการสร้างตัวละคร โดยศึกษาเรื่องสั้นจำนวน 55 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ภาษาที่ใช้มี 3 ประการ คือ การเลือกใช้คำ การใช้ภาษา และการใช้ภาพพจน์ เปรียบเทียบหรือแทนลักษณะบางอย่างเป็นอย่างดี ทำให้เรื่องสั้นอีโรติกที่มีเนื้อหามุ่งประเด็นเรื่องราวความรักความใคร่และเรื่องเพศมีเสน่ห์ชวนอ่าน แตกต่างจากรรณกรรมลามกที่ใช้ภาษาตรงไปตรงมา หยาบโลน ตัวละครมีทั้งลักษณะนิสัยอย่างเดียวหรือน้อยอย่าง และตัวละครที่มีลักษณะนิสัยหลายอย่าง ทำให้เรื่องสั้นมีเสน่ห์ชวนอ่าน ผู้แต่งใช้ประสบการณ์ของตนเองและคนรอบข้างเป็นโครงเรื่องและเสนอผ่านตัวละคร ที่เป็นผู้หญิง ซึ่งกล้าสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกและมุมมองของผู้หญิง ผู้แต่งไม่เพียงแต่เสนอเรื่องราวอารมณ์รักใคร่และเรื่องเพศเท่านั้น ยังชี้ให้เห็นถึงความเป็นสตรีนิยมที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ด้วย จึงทำให้ผลงานของผู้แต่งได้รับความนิยมนอกจากผู้อ่านมาก

สรุปได้ว่าแม้ว่าตัวละครเป็นสิ่งที่ผู้เขียนสร้างขึ้น แต่ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงชีวิตความเป็นจริงของสังคมผ่านตัวละคร จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ตัวละครได้ข้อสรุปว่าผู้เขียนจะชี้ให้เห็นหลาย ๆ ด้านของสังคมผ่านตัวละคร ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคม และทำให้เข้าใจความเป็นมนุษย์ผ่านการกระทำ พฤติกรรม รวมทั้งบุคลิกภาพของตัวละคร การศึกษาวิเคราะห์ตัวละครจึงเป็นเรื่องที่มีความหมายและน่าสนใจ

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเป็นเงินในสังคมไทย

เนื่องจากประเทศจีนกับประเทศไทยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น จึงทำให้มีคนจำนวนมากได้ศึกษาวิจัยเรื่องชาวจีนในสังคมไทยหลากหลายประเด็น ดังต่อไปนี้

จงจิต กล่อมสิงห์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรักษาเอกลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ความเป็นเงินในพิธีกรรมในชีวิตปกติและวิธีการในการรักษาเอกลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าประเทศไทยประกอบด้วยคนหลายกลุ่มหลายชาติพันธุ์ ได้แก่ คนไทยเชื้อสายจีน คนจีนรุ่นแรกที่อพยพมาถึงประเทศไทย นอกจากอพยพตัวเองมาแล้ว ยังนำวัฒนธรรมของจีนมาด้วย แล้ววัฒนธรรมที่นำมา ก็ได้ถูกกลืนกลายเข้ากับวัฒนธรรมหลัก ชาวจีนมีการประกอบพิธีกรรมหลัก 2 ส่วน คือ พิธีกรรมที่ทำกันในรอบปี และพิธีกรรมที่ทำกันในหนึ่งรอบชีวิต พิธีกรรมในรอบปี เช่น ตรุษจีน กินเจ เป็นต้น และพิธีกรรมที่ทำกันในหนึ่งรอบชีวิต ได้แก่ แต่งงาน โดยมีระดับการรักษาเอกลักษณ์ในพิธีกรรมในรอบชีวิตทั้ง 5 พิธีกรรมและกลไกวิธีการในการรักษาเอกลักษณ์ของคนจีน แต่ในปัจจุบันนี้ สังคมเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ระดับการรักษาเอกลักษณ์ในพิธีกรรมในรอบชีวิตก็มีความเปลี่ยนแปลงด้วย แต่คนไทยเชื้อสายจีนยังรักษาวัฒนธรรมของเดิมไว้

เกษม ปราณิธยาชัย (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผู้ชายในครอบครัวจีน กรณีศึกษา : ครอบครัวคนจีนแต่จิวใน ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างสังคม วัฒนธรรม ระบบความเชื่อ ค่านิยมของครอบครัวคนจีนใน ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อศึกษาสถานภาพ บทบาท และหน้าที่ของผู้ชายในครอบครัวจีน ตลอดจนแรงกดดันที่มีต่อผู้ชายในฐานะหัวหน้าครอบครัว โดยนำกลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 ครอบครัวเป็นตัวอธิบาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความคาดหวัง รวมถึงผลกระทบที่มีต่อโครงสร้างสังคม และเพื่อศึกษาการใช้อำนาจต่อรองของผู้ชายกับสังคม รวมถึงทัศนคติของผู้ชายที่มีต่อการคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ชายเองก็ได้รับแรงกดดันไม่น้อยไปกว่าผู้หญิงเลย หากแต่เป็นแรงกดดันที่มีรูปแบบที่แตกต่างจากผู้หญิง ผู้ชายในสังคมจีนต้องรับภาระที่สำคัญต่าง ๆ มากมาย เช่น การรักษาและประคับประคองชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลให้ถ่ายทอดสู่ลูกหลานรุ่น

ต่อ ๆ ไป อีกทั้งต้องดูแลทรัพย์สินและกิจการต่าง ๆ ที่คนรุ่นปู่รุ่นพ่อได้สร้างสมกันมาตั้งแต่เริ่มหอบเสื้อผ้าผืนหมอนใบมาจากเมืองจีน ตลอดจนเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ยปัญหาการกระทบกระทั่งระหว่างแม่ผัวกับลูกสะใภ้ บางครอบครัว รู้สึกว่าความเป็นลูกชายคนโตทำให้ตนเองต้องรับภาระการเลี้ยงดูพ่อแม่ ไม่สามารถแยกไปตั้งครอบครัวต่างหากเหมือนน้อง ๆ การอยู่ร่วมกับพ่อแม่ทำให้ตนเองถูกแม่ควบคุมพฤติกรรมหรืออยู่ในสายตาตลอดเวลา บางครั้งภรรยาต้องการต่อว่าแต่เกรงว่าสามีจะโมโห จึงบอกผ่านมาทางแม่ผัว ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นความคาดหวังและความกดดันของครอบครัวจีนที่มีต่อผู้ชายทั้งสิ้น

แก้วตา จันทรานุสรณ์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คนจีนกับการผลิตสร้างวัฒนธรรมสาธารณะในเทศบาลนครขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐบาลส่วนกลางของไทยกับท้องถิ่นอีสานต่อการก่อรูปพื้นที่ทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีนผู้มีบทบาททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นศูนย์กลางของอำนาจรัฐบาลในการพัฒนาอีสานไปสู่ความทันสมัย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีนกับชาวไทยลาวในพื้นที่ด้านวัฒนธรรม และเพื่อศึกษาการใช้อำนาจทางวัฒนธรรมของทายาทจีนโพ้นทะเลในกระบวนการสร้างสำนึกคนขอนแก่น และความเป็นประชาสังคมในพื้นที่วัฒนธรรมสาธารณะ พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาคได้ใช้พิธีกรรมเป็นพื้นที่ของการสื่อสาร และควบคุมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางประการ ซึ่งวัตถุประสงค์นั้นมักสัมพันธ์กับการดำเนินโครงการตามนโยบายของภาครัฐและเสริมอำนาจผู้นำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพิธีกรรมเป็นเครื่องมือในการสร้างอำนาจทางการเมืองและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในบริบท โลกาภิวัตน์เมื่อการกำหนดนโยบายของรัฐส่วนหนึ่งมีผลมาจากข้อเรียกร้องและกติกาสากลประชาคมโลกต่อความเป็นประชาธิปไตยในท้องถิ่น นั้นมีผลกระทบต่อโครงสร้างความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและแตกต่างกันออกไป กรณีชุมชนเทศบาลนครขอนแก่นที่เกาะเกี่ยวกันด้วยระบบเครือข่าย ระบบพรรคพวก และระบบอุปถัมภ์รวมทั้งความหลากหลายทางชาติพันธุ์ นอกจากนั้นผู้มีอำนาจทางวัฒนธรรมยังอาศัยปฏิบัติการทางการเมืองในพื้นที่วัฒนธรรมจีนเป็นพื้นที่ย้ำความมีอำนาจของกลุ่มและเครือข่าย จากกรณีการจัดแสดงผลงานการบริหารนโยบายสาธารณะและวัฒนธรรมเมือง เพื่อเสนอต่อภาครัฐ

ธานีวัฒน์ บุญโต (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของหยก บูรพา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีน และจุดมุ่งหมายในการเขียนวรรณกรรมสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยก บูรพา ผลการวิจัยพบว่า หยก บูรพา สะท้อนให้เห็นการดำเนินชีวิตของชาวจีนในประเทศไทย ในด้านครอบครัวและเครือข่ายการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างเพื่อนบ้าน ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี แนวคิดเชิง

ศาสนา การศึกษา การปฏิบัติตามกฎหมาย ความบันเทิง และความภาคภูมิใจในภาษาแม่ ครอบครัว และเครือญาติ หยก บูรพา สะท้อนให้เห็นเรื่องการแต่งงาน ทศนะเกี่ยวกับจำนวนและเพศของบุตร ลักษณะครอบครัว สถานภาพทางเพศ การสร้างฐานะ อาหารการกิน และความผูกพันทางเครือญาติ เรื่องการแต่งงานนั้น ชาวจีนจะนิยมแต่งงานในช่วงอายุประมาณ 17-25 ปี เลือกลุ่มีครองหรือแต่งงานแบบ “คลุมถุงชน” ด้านค่านิยม ชาวจีนได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิ “ขงจื้อ” “เต๋า” และศาสนาพุทธนิกายมหายาน เพื่อนำมายึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิต คนจีนมีนิสัยประหยัด เก็บสะสมเงินทองไว้สร้างฐานะ การพึ่งตนเอง ไม่ยอมเป็นลูกจ้างคนอื่นต่อไป ต้องการประกอบอาชีพค้าขาย การเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส ชาวจีนมีความเชื่อในเรื่องการสร้างฮวงซุ้ยว่า มีผลต่อความเจริญรุ่งเรืองของลูกหลาน ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นับถือทั้งเทพเจ้าประจำท้องถิ่น และที่อยู่อาศัย ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวจีนที่ปรากฏ ได้แก่ ตรุษจีน ไหว้พระจันทร์ และเซียด ทุกประเพณีมีการเซ่นไหว้เจ้าที่และบรรพบุรุษก่อนเสมอ และปฏิบัติตามลักษณะเฉพาะของวันขึ้นปีใหม่ของชาวจีน

นวนลศรี จงถาวร (2524) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์พระราชนิพนธ์บทความที่เกี่ยวข้องกับชาวจีนในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์พระราชนิพนธ์บทความที่เกี่ยวข้องกับชาวจีนในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านลักษณะท่วงทำนอง การทรงพระราชนิพนธ์บทความ ได้แก่ ภาษา สำนวนโวหาร และกลวิธีการทรงพระราชนิพนธ์บทความ และเพื่อศึกษาพระราชนิพนธ์บทความที่เกี่ยวข้องกับบทบาทชาวจีนอันเป็นปัญหาต่อการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจของไทย ผลการวิจัยพบว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีลักษณะท่วงทำนองการทรงพระราชนิพนธ์บทความที่รุนแรงและกระฉ่างชัดเจน กล่าวคือ ทรงใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของพระองค์ได้ตรงตามพระราชประสงค์ ส่วนโวหารนั้น ทรงเลือกใช้โวหารหลายประเภทเพื่อแสดงความรู้สึกและพระอารมณ์ของพระองค์ นอกจากนี้ยังทรงใช้กลวิธีในการทรงพระราชนิพนธ์บทความด้วยการเร้าความสนใจ

สังคมไทยเป็นสังคมแห่งไมตรีจิต ชาวจีนอพยพมาเมืองไทยเป็นเวลานาน และชาวจีนก็ได้รับความยอมรับกันในแผ่นดินไทย จนชาวไทยเชื้อสายจีนมีจำนวนมาก และสามารถใช้ชีวิตอย่างกลมกลืนในสังคมไทย แล้ววัฒนธรรมจีนก็ได้มีอิทธิพลในสังคมไทยอย่างชัดเจน เช่น ด้านศิลปะจีน สถาปัตยกรรมจีน ด้านความคิดความเชื่อ เป็นต้น วัฒนธรรมจีนมีอิทธิพลต่อสังคมไทยมาก กลายเป็นส่วนหนึ่งของไทยและสืบทอดต่อ ๆ เป็นมาอย่างดี นอกจากนี้ ความขยันและความอดทนของชาวจีนช่วยพัฒนาสังคมไทย โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจีนในสังคมไทยจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจนอกจากจะเข้าใจคนจีนแล้วยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีนได้สนิทสนมยิ่งขึ้น

2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับผู้หญิงหรือแนวคิดสตรีนิยม

เนื่องจากในสมัยก่อน ฐานะของผู้หญิงกับผู้ชายไม่เท่ากัน ผู้หญิงไม่มีสิทธิเรียนหนังสือ และถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีการศึกษา อ่อนแอและไม่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ จึงทำให้ผู้หญิงไม่มั่นใจในตนเอง ต้องดำเนินชีวิตภายใต้การบงการของผู้ชาย ทำหน้าที่คลอคลุกและดูแลงานบ้าน เหมือนเป็นคนรับใช้ พวกเขาไม่ได้เข้าร่วมสังคม ไม่มีสิทธิเรียนหนังสือ ไม่มีฐานะทางสังคม ในปัจจุบันนี้ ผู้หญิงเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์ ทั่วโลกได้ให้ความสำคัญผู้ชายกับผู้หญิงอย่างเท่าเทียมกัน ปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาทและหน้าที่ทางสังคมสูงขึ้น ฐานะระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงจึงเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะอยู่ในครอบครัวหรืออยู่ในสังคม แล้วผู้หญิงเองก็มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น มองเห็นถึงคุณค่าของตัวเอง มีความสร้างสรรค์ และกล้าตัดสินใจ ทำตามความคิดของตนเอง เมื่อผู้หญิงเสนอความคิดของตัวเองก็ได้ยอมรับจากสังคม ผู้หญิงสามารถออกจากบ้านไปมีส่วนร่วมทางสังคม และมีหน้าที่การงานของตัวเองด้วย มีความสามารถไม่ด้อยกว่าผู้ชาย จึงมีผู้สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้หญิงไว้หลายด้าน ดังต่อไปนี้

ขวัญฤทัย นันทธนะวานิช (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงเหนือและภาพสะท้อนทางสังคมจากตัวละครผู้หญิงเหนือในนวนิยายไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผู้หญิงเหนือจากตัวละครเอกหญิง ในด้านลักษณะทางกายและลักษณะนิสัยและพฤติกรรม และเพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม จากตัวละครผู้หญิงเหนือในนวนิยายไทย ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางกายภาพและลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครหญิงที่เป็นผู้หญิงเหนือมีความเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่างกัน ในช่วงปี พ.ศ. 2493- 2517 ผู้แต่งเน้นให้ตัวละครเอกหญิงเหนือมีความงามตามธรรมชาติ โดยนำความสวยและลักษณะเด่นของผู้หญิงเหนือมาบรรยายคู่กับความงามของธรรมชาติ และเป็นความงามแบบอุดมคติโดยอิงกับลักษณะทางเผ่าพันธุ์ ส่วนด้านลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่โดดเด่นคือชื่อบริสุทธิ์ และไม่ทันคน ช่วงที่ 2 ปี พ.ศ. 2525-2543 ผู้แต่งไม่เน้นความงามของตัวละครเท่าใดนัก แต่จะเน้นลักษณะนิสัยและพฤติกรรมมากกว่า ที่โดดเด่น คือ การใช้จริตและมารยาหญิง ช่วงปีที่ 3 ปี พ.ศ. 2550-2551 ผู้แต่งบรรยายความงามของตัวละครเอกหญิงโดยเน้นความงามในแบบอุดมคติของผู้แต่งเท่านั้น ส่วนด้านลักษณะนิสัยและพฤติกรรมพบว่า ผู้แต่งมักสร้างให้ตัวละครเอกหญิงที่เป็นผู้หญิงเหนือมีคุณสมบัติพร้อมทุกด้าน ซึ่งทำให้ขาดความสมจริงและดูเป็นนางเอกในอุดมคติ คุณลักษณะของตัวละครเอกผู้หญิงเหนือที่ปรากฏในนวนิยายทุกช่วงคือความงามและความกตัญญู

สุมณฑา บุญวัฒนะกุล (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวละครหญิงในนวนิยายของบุญเหลือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิงในนวนิยายของบุญเหลือ

ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิงมี 2 ด้าน คือ ด้านครอบครัวและด้านสังคม สถานภาพและบทบาทด้านแรกประกอบด้วย สถานภาพและบทบาทของบุตรสาว บุตรสะใภ้ ภรรยา มารดา และเพื่อน ส่วนสถานภาพและบทบาทด้านต่อมา ประกอบด้วยสถานภาพและบทบาทด้านหน้าที่การงาน และด้านการเป็นผู้นำ สถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิงทั้ง 11 ตัว นอกจากจะสะท้อนเอกลักษณ์ของครอบครัวไทยในเมืองหลวง และในชนบทในช่วงเวลาที่ผู้เขียนมีชีวิตอยู่แล้ว ผู้เขียนยังได้เสนอทัศนะเรื่องบทบาทของเพศหญิงและเพศชายที่สังคมไทยกำหนดไว้ อย่างตายตัวอีกด้วย นวนิยายของบุญเหลือจึงทำให้ผู้อ่านรู้จักและเข้าใจชีวิตคนไทยและสังคมไทย บางแง่มุมดีขึ้น

นวรรตน์ เจริญทอง (2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของ ศรีดาวเรือง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ “ศรีดาวเรือง” ที่ทำให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ตลอดจนความเหลื่อมล้ำทางเพศของสตรีที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ ศรีดาวเรือง อันเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ผลการวิจัยได้พบว่า ศรีดาวเรืองเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงไว้ 4 ด้าน คือ ภาพลักษณ์ด้านกายภาพ ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญาการแก้ไขปัญหาชีวิต และด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ศรีดาวเรืองกำหนดลักษณะทางกายภาพให้ผู้หญิงมีหลายบุคลิก เพื่อให้เห็นลักษณะที่ต่างกันอย่างเด่นชัด โดยมุ่งนำเสนอลักษณะนิสัยอารมณ์หลายด้าน มีทั้งภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่มีนิสัยขยัน อดทน มุ่งมั่นในอุดมคติ มีเมตตา ศรัทธาในพุทธศาสนา ด้านอารมณ์จะโศกเศร้า เสียใจจากการพลัดพราก หรือสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ด้านความรักกล้าแสดงความรู้สึกต่อเพศตรงข้ามอย่างเปิดเผย ด้านสติปัญญาการแก้ไขปัญหา แม้ผู้หญิงจะวิตกกังวลกับปัญหาหรือภัยที่อาจเกิดกับผู้หญิง แต่เมื่อประสบปัญหาผู้หญิงก็สู้ชีวิต กล้าเผชิญกับอุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ แม้จะเป็นปัญหาด้านขนบประเพณีหรือปัญหาดังคม ผู้หญิงก็กล้ายืนหยัดเรียกร้องสิทธิของตนจนประสบความสำเร็จในที่สุด ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้น ผู้หญิงตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี ด้านความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้น จึงกล้าตัดสินใจและแสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เท่าเทียมกับสามี เมื่อคบกับเพื่อนชายก็กล้ามีเพศสัมพันธ์ แต่ถ้าผิดหวังในความรัก ก็รู้จักให้อภัย และยอมเสียสละให้คนรักแต่งงานกับผู้หญิงที่มีฐานะดี เพื่ออนาคตของเขา

จิรวรรณ สุนทรวาทีน (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมและสภาวะทางจิตของตัวละครหญิงที่ถูกละเมิดสิทธิทางเพศ ในนวนิยายของ โบตัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสาเหตุของตัวละครหญิงที่ถูกละเมิดสิทธิทางเพศ และศึกษาพฤติกรรมและสภาวะทางจิตของตัวละครหญิงที่ถูกละเมิดสิทธิทางเพศ และศึกษาผลกระทบของสังคมที่มีต่อตัวละครหญิงที่ถูกละเมิดสิทธิทางเพศ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิทางเพศ มาจากค่านิยมทางเพศ โดยมีบุคลิกภาพ พฤติกรรม ฐานะทางครอบครัว ความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ เวลาและ

สถานที่ ความสับสนทางเพศ สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม และสื่อทางเทคโนโลยีเป็นสาเหตุเสริมที่ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิเพศได้ง่ายขึ้น สำหรับพฤติกรรมและสภาวะทางจิตของตัวละครพบว่า ตัวละครเกิดความรู้สึกกำหนดตนเอง อับอาย หวาดกลัว รู้สึกว่าตนเองหมดคุณค่า กังวลกับสภาวะความบริสุทธิ์ของตนเอง และมีทัศนคติเชิงลบต่อเพศตรงข้าม ตัวละครจึงจำเป็นต้องใช้กลไกการป้องกันตนเองเพื่อปรับตัวให้อยู่ในสภาพการณ์นั้นได้ โดยแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ การรอมชอม การถอยหนี และการสู้ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรม นอกจากนี้พบว่า ผลกระทบสังคมเป็นสิ่งสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสภาวะทางจิตของตัวละคร โดยเป็นผลกระทบทางบวก

กอบแก้ว มุดทอง (2531) ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสถานภาพและค่านิยมของสตรีไทยที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์สตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของสตรีไทยที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ ช่วงปี พ.ศ. 2431 ถึง พ.ศ. 2476 และเพื่อศึกษาค่านิยมของสตรีไทยที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ ช่วงปี พ.ศ. 2431 ถึง พ.ศ. 2476 ผลการวิจัยพบว่า สตรีไทยมีสถานภาพทางการศึกษาอบรม ครอบครัว กฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และทางสังคม มีความเจริญก้าวหน้ามากในช่วงเวลาที่ศึกษา อันเป็นผลเนื่องมาจากสตรีไทยมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้นและมีจำนวนมากขึ้น แล้วยังพบว่า เมื่อก่อนสตรีไทยมีค่านิยมอยู่ในวงจำกัด ต้องอยู่ภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีเป็นแม่บ้านที่ดี รับภาระทุกอย่างในครอบครัว ทำตนให้เหมาะสมกับการเป็นสตรี ปัจจุบันสตรีไทยรู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น ไม่ยอมแพ้ชีวิต กล้าทำสิ่งที่ตนเองต้องการจะทำ พวกเขาเริ่มมีความมั่นใจต่อตนเอง และกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครหญิงชาวจีนในนวนิยายไทย